VISIT VESTERÅLEN

Innbyggerundersøkelse

Digital undersøkelse blant lokalbefolkning, kommuner, og reiselivsnæring ang. cruise-satsning i Vesterålen

VESTERÅLEN

Økt satsing på cruise-turisme i Vesterålen?

Cruise-turisme vekker både positive og til dels negative følelser hos folk. Som en del av utviklingen av Vesterålen som et bærekraftig reisemål, er det viktig for oss å kartlegge hva både politikere, lokalbefolkning og turistnæringen i regionen mener om en eventuell satsing på cruise. I dag mottar Vesterålen et tildels beskjedent antall cruise-båter i året utover Havila AS og Hurtigruten AS. Størrelsen på båt og antall gjester, i tillegg til når båten kommer og hvor lenge de ligger vil påvirke behov for kapasitet på aktiviteter og tilrettelegging. Dersom det skal utvikles tilbud opp mot cruise-markedet, bør det gjøres i dialog med selskapene og skape gode avtaler for begge parter. Havnene kan også stille krav til hvilke båter de tar imot. Hvorvidt gjester legger igjen penger på en destinasjon er også avhengig av hvordan man tilrettelegger med gode opplevelser. En satsing på cruise må ikke gå på bekostning av destinasjonen eller lokalbefolkning, derfor starter ønsker vi å kartlegge hva vesterålinger selv mener og ønsker i forbindelse med en satsing på økt cruise-trafikk.

Det er gjennomført en digital spørreundersøkelse blant lokalbefolkning, kommuner, politikere og reiselivsnæring. Denne er sendt ut til bedrifter og kommuner. Det er tildels lavt antall besvarelse, men fordi det er en god spredning av de forskjellige respondentene, er det et godt grunnlag for å ta videre. Vi anbefaler likevel at det sendes ut en ny undersøkelse med noe oppdaterte spørsmål, og at det påfølger et møte mellom reiselivsnæring, kommuner og havner for å se på resultatet og sammen enes om cruise-satsningen i regionen.

Undersøkelsen er ment å gi et innblikk i hva vesterålinger generelt mener om en satsning på cruise-turisme i regionen. Denne "rapporten" må derfor ses på som et innspill som kan tas med i videre arbeid. Det er ikke en prosjektrapport hvor man har arbeidet i dybden. Vi viser derfor spørsmål stilt og svar gitt.

Vi delte besvarelsen opp i fire respondentgrupper, og prosentdel av besvarelsene er satt bak:

- Politikere: 29 % av respondentene
- Lokalbefolkning: 14 % av respondentene
- Kommuneansatt: 20 % av respondentene
- Reiselivsbedrift: 37 % av respondentene

Det er gitt svar fra samtlige kommuner i Vesterålen, i tillegg til Lødingen.
De som svarte er i følgende aldersgrupper: 26 - 65 år, hvor aldersgruppe 46 - 55 år har flest respondenter.

VESTERÅLEN

VISIT VESTERÅLEN

Bærekraftig Reisemål
Lokalt engasjement i et langt perspektiv

Miljøfyrtårn

2023
Produsert av: Visit Vesterålen - Rådhusgata 11 - 8400 Sortland, Norway,
Tel: +47 76 11 14 80 – turistinfo@visitvesteralen.no – visitvesteralen.com

Forsidebilde: TOFOTO_nordnorge.com - Trollfjorden, Hadsel

Besvarelser

Tilbyr du opplevelser?

61 % svarer nei, 39 % svarer ja

Av de som tilbyr opplevelser ble det spurt om de ønsker å motta cruise-gjester. 91 % av de spurte svarte ja. 9 % svarte nei.

Opplevelses-tilbyderne fikk spørsmål om hvilken kapasitet de har til å motta cruise-gjester.

Her fikk vi 10 tilbakemeldinger som gjengis under. Av besvarelsen ser vi at spørsmålet må bli enda mer konkret:

- Det vil være avhengig av aktivitet. Opptil 200 gjester på enkelte aktiviteter
- Har mulighet til å motta gjester, først og fremst i Risøyhamn
- 7 personer
- Maks 45 personer per gang
- 36 personer
- Ca. 2 ganger ukentlig
- 10-12 stk per tur
- 36 - 48 stk per tur
- 400 pax per dag
- Vi har kulturarrangementer som cruise-gjester kan kjøpe billetter til

Vi har spurt samtlige om hva de tenker om en eventuell satsning innen cruise-turisme i Vesterålen:

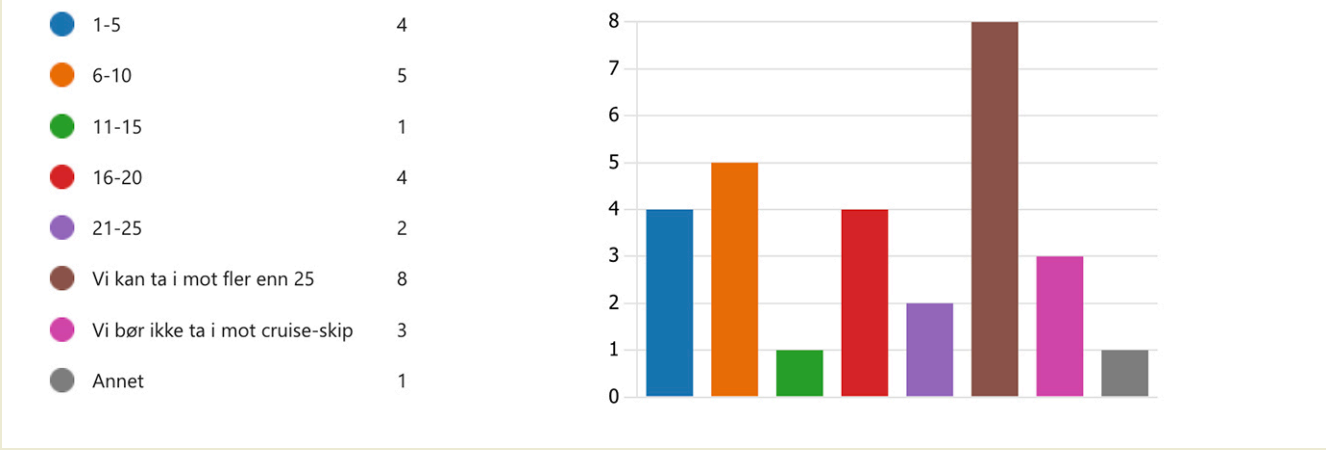
- Begrensning i antall skip (ikke et problem i dag) og begrensning i antall passasjerer på land samtidig.
- Ordet cruise smaker ikke godt. Men hvis det løses rett kan det bli et godt inntektsgrunnlag for lokalt næringsliv. Størrelsen på skip må harmonere med tilbudene i regionen og skipene og havnene må være rigget for landstrøm!
- Viktig å tenke bærekraft
- Jeg er usikker. Erfaringen hittil er kanskje at det er mye arbeid og så bare få aktører som sitter igjen med fortjeneste. Kan dette endres?
- Liten tro på at dette gir store ringvirkninger for annet enn reiseliv
- Positivt og bra!
- Bra!
- Negativt
- Ønsker ikke cruiseturister
- Jeg er positiv til at det også er cruise turisme i Vesterålen. Det vil bidra til at de lokale turistanleggene kan få mer besøk, og at lokale typiske dagsbesøk anlegg kan utvikles

- Det vil kunne fungere med begrenset størrelse. F.eks. 1000 pax. Videre er det svært viktig at øvrig næringsliv blir inkludert.
- Ønsker ikke at det satses på cruise-turisme
- Nordlys! Vesterålen er en av verdens beste plasser på å oppleve Nordlys. Be de bli over natta.
- Ser på det som en positiv tilvekst i tillegg til det man allerede tilbyr i regionen.
- Viktig at vi sammen regulerer det totale avtrykket fra turister på destinasjonen. Noen steder har sannsynligvis nådd det som er maks belastning for sommermånedene.
- Bør satses mer. Regionen trenger de ekstra pengene cruise legger igjen. cruisegjester gir mye gratis reklame for regionen; de kommer fra ulike land og sprer bilder og flott omtale.
- Vesterålen er ikke tilpasset å ta imot et stort antall cruise passasjerer. Vi har ikke et stort nok tilbud, eller en tilpasset infrastruktur tilpasset 1-2 000 mennesker som plutselig skal oppleve Vesterålen samtidig. Dette vil skape negativ støy og friksjon mellom tilreisende og lokalbefolkningen.
- Positivt, så lenge en tenker bærekraft og miljø.
- Perfect
- Helt super!
- Jeg tenker at det er en miljømessig katastrofe, og at det i tillegg er en vanskelig balansegang for et lokalsamfunn. Jeg har sett på nært hold hvordan en småby kan bli dominert av cruiseturisme som tar utsikten, fyller opp kaiplass, forsøpler, krever kapasitet på veiene og sliter ned turistmålene; og alt dette uten at det gir inntekter til stedet.
- Vi er allerede i gang med 2. sesong private Trollfjordsafari turer og vil styrke oss på dette, samt tilby andre typer små cruise i Vesterålen og Lofoten etterhvert.
- Så fremst det gjøres på en fornuftig måte og det gagner næringslivet i regionen ser jeg ikke noe problem med det.
- Assosiasjoner til cruise og belastning på natur og lokalsamfunn er negative, og det preger mine tanker var cruise. Men samtidig kan cruise bidra til vekst i opplevelsestilbud i regionen og et godt inntektsgrunnlag for lokale tjeneste- og serviceytere.
- Båtene er jo utenfor her, så bare få dem inn og få dem til å legge igjen money!
- Vanskelig tema. Ofte legger de igjen lite penger i lokalt næringsliv, båtene står for mye utslipp m.m.
- Det er fint, dersom vi klarer å få de til å legge igjen penger i regionen.
- Ikke viktig.
- Det ville ha noe for seg om inntektene fra cruise-turisme ble brukt til å f.eks. finansiere bedre og gratis kollektivtransport, slik at man kan kompensere litt for ulempene denne typen turisme medfører. og de som ønsker å komme seg rundt (og til) med mindre miljøbelastende transportmidler kan gjøre det. Ellers tenker jeg at det er underlig at et bærekraftig reisemål skal satse på de minst bærekraftige reisemåter.

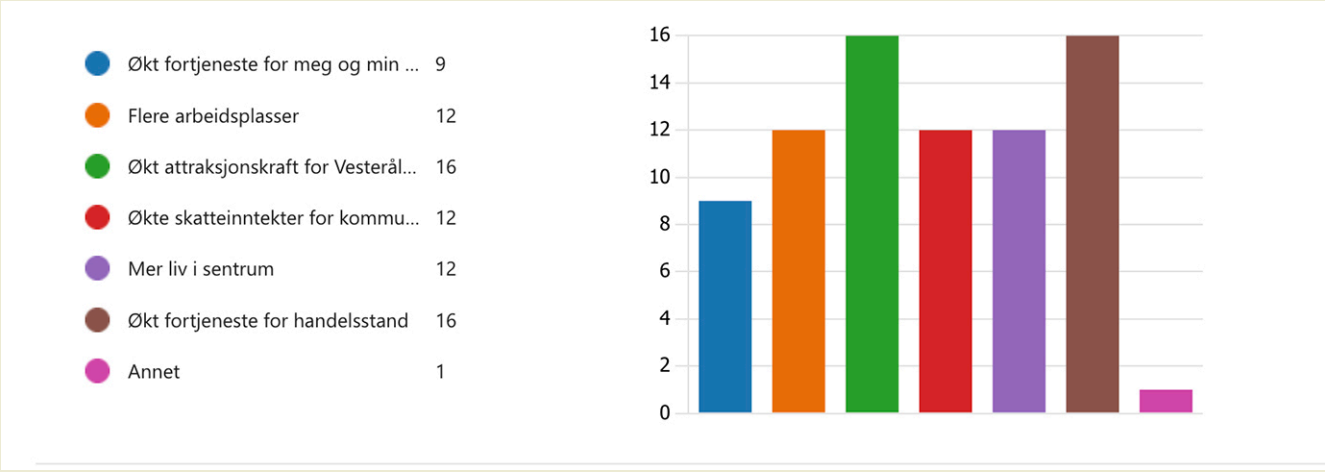
Hva mener du er maks størrelse på Cruise-skip (antall passasjerer i havn per dag?
Her har vi fått stor variasjon i antall. Alt fra 1 til 3000 personer per dag.
Flest mener at det bør ligge på mellom 2-500 personer per dag.

Hvor mange cruise-skip mener du Vesterålen kan ta i mot i løpet av én måned?
Her har vi fått kun 5 besvarelser. To mener vi ikke bør ta i mot flere enn 1-5 skip per måned. 1 person mener vi kan ta i mot 11-15 skip per måned. 2 personer mener at vi ikke bør ta i mot cruise-skip.

Hvor mange cruise-skip mener du Vesterålen kan ta i mot i løpet av én måned?
Litt flere besvarelser, og flest mener vi bør kunne ta i mot flere enn 25 skip per år.

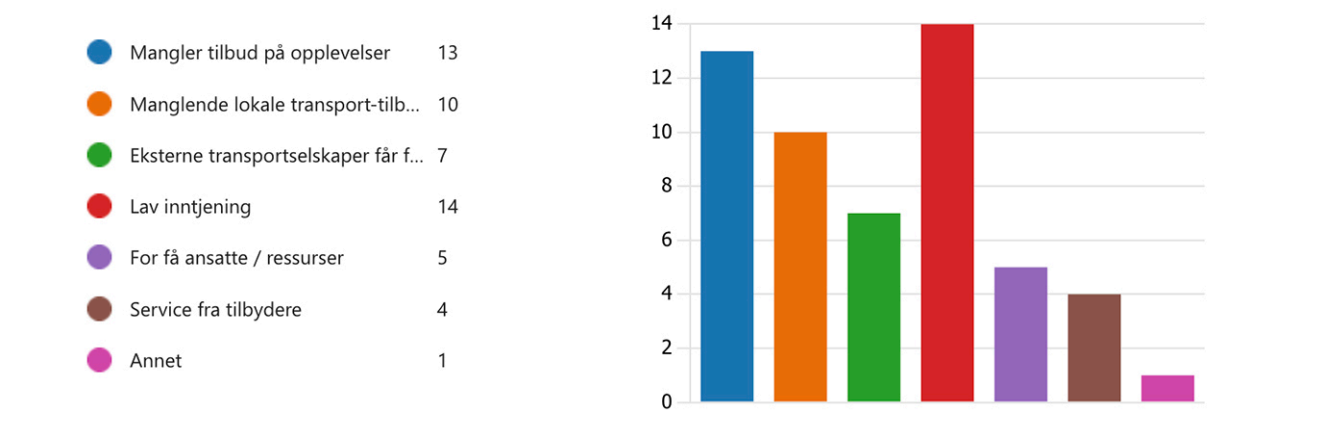

Hvilken muligheter ser du i bærekraftig cruiseturisme i Vesterålen?
Her fikk vi spørsmål om hva vi legger i bærekraftig cruiseturisme, om det i det hele tatt kan bli bærekraftig. Et godt spørsmål, samtidig er undersøkelsen et grunnlag for å se om vi kan utvikle en bærekraftig cruiseturisme. Spørsmålene eller valgene under som ledende i så måte. Skal det være økonomisk bærekraftig, må man se at man har inntekter ved cruise-gjester. Neste spørsmål viser til utfordringer.

Noen av punktene har mistet teksten. Blått punkt: Økt fortjeneste for meg og min bedrift. Grønt punkt: Økt attraksjonskraft for Vesterålen. Rødt punkt: Økte skatteinntekter for kommunen.

Hvilke utfordringer ser du i å skulle drive en bærekraftig cruiseturisme?

Noen av punktene har mistet teksten. Orange punkt: Manglende lokale transport-tilbydere. Grønt punkt: Eksterne transports-elskaper får fortjeneste foran lokale selskaper.

Sist i undersøkelsen var det gitt mulighet til å gi generelle innspill:

- Det må etableres aktiviteter som bidrar til at cruise turistene legger igjen flere penger i regionen.
- Cruiseturisme krever høy kvalitet for de produktene som skal tilbys. Derfor må Vesterålen gå "all in" dersom det skal satses på cruise. Det må kunne tilbys høy kvalitet på transport, opplevelse og lokale salgsprodukter. Disse turistene har tilbud om mat og seng, men er opptatt av opplevelse og lokale "små" produkter som de kan ta med hjem. Cruiseturisme kan bidra til økt vinterturisme i Vesterålen. De lokale aktørene/tilbyderne bør samarbeid om å gi gode tilbud på opplevelser og produkter, små varer. Lokalt næringsliv og sentrum må også bli mer involvert slik at de kan være forberedt på å ta imot de turistene som ikke er med på organisert aktivitet, men går ut i byen. Gjerne også ha byvandring som tilbud.
- De legger lite igjen hos reiselivsbedrifter og serveringssteder på små destinasjoner. Lokalbefolkning opplever det som en invasjon av respektløse turister som ikke tar hensyn til stedet eller privatliv.
- Erfaringer fra andre steder tyder på at cruise turisme sliter på naturen og på stedet som blir besøkt. Det er i veldig liten grad muligheter å tjene penger på slik type turisme, all den tid transport, overnatting og matservering allerede er betalt for ombord i båten. Det finnes i liten grad bærekraftig cruiceturisme. Forurensning og oversvømmelse av folk er oppfatning som folk har, og også det forskning viser. Denne type turisme kan ødelegge det en forsøker å bygge opp av turisme i Vesterålen - med markedsføring av "uberørte" steder, og vandring alene i fjellet.
- Visit Vesterålen kan muligens være en samarbeidspartner for oss.
- Jeg tror strategisk kommunikasjon i tidlig fase er lurt. Vi er vante til Hurtigruta og Havila, som i prinsippet er cruise, men i en mindre skala. Vi bør også ta sikte på å kommunisere grønnere cruise. Skipene må kunne ta imot landstrøm og lokalsamfunnet bør få en andel av kaivederlaget, slik de nå gjør i Bergen. Denne andelen går til å utvikle tilbud, infrastruktur etc., som gagner lokalbefolkningen.
- Havna på Andenes må snarest på plass!

Økt satsing på cruise-turisme i Vesterålen i veien videre?

Visit Vesterålen har som resultat av covid-pandemien, utviklet et digitalt seminar som ble kalt "facebook-summit". Dette er en årlig event, og går over fem dager som en digital "10-kaffe". Her er det samtaler om viktige og dagsaktuelle temaer som berører både utfordringer og muligheter for Vesterålen i arbeidet med å utvikle destinasjonen til et mer bærekraftig reisemål. I november 2022 hadde vi en samtale med Hans Jakob Walnum. Han er seniorforsker og gruppeleder for klima og miljø i Vestlandsforskning. De har laget en forskningsrapport om cruise, og som det ble referert til i samtalen. Denne rapporten ble utarbeidet fordi man så behov for å legge til rette for økt verdiskaping fra cruise. Man så på muligheten til å skape mer verdiskapning og hvordan. I tillegg hvilke tiltak som kan gjøres for å redusere miljøbelastningen fra cruise. Vi lurte på om de så på forskjeller fra typiske cruise-destinasjoner som vi eventuelt kan sammelikne oss med. Det som påpekes er at der man har gode aktiviteter og tilbud ut mot cruise-gjesten vil det også ha flere økonomiske ringvirkninger. Samtidig påpekes det at sammelignet med en ordinær turist, så legger cruise-gjesten igjen nesten over halvparten så lite penger som en ordinær turist i gjennomsnitt. Dette forklares med hvordan cruiseturismen er utformet på, og at verdiskapningen går i all hovedsak til cruiseselskapene selv. Derfor er det viktig å se på hvordan man skal skape lokal verdiskapning når man tar i mot cruise. Hvilke krav kan vi som destinasjon stille til selskapene.

Rapporten kan leses her: https://www.vestforsk.no/sites/default/files/2019-03/VF-rapport%202-2019%20Sustainable%20cruises.pdf?fbclid=IwAR1_8FN774nD5pThR_Xy2I1XemlNJE0Z1fMEN-kLXIw3HXZzsLzMpJmP_ac Det er en lang link - men vi velger å skrive hele, i tilfelle dette dokumentet blir printet - og ikke kun ligger digitalt. For de som skal jobbe med en eventuell utvikling av cruise i Vesterålen, anbefaler vi at rapporten leses.

Vi anbefaler også å lese rapporten som NHO Reiseliv har utarbeidet vedrørende cruise:
https://www.nhoreiseliv.no/vi-mener/barekraftig-reiseliv/nyhet2/2019/cruiseturister-slipper-ut-mest-legger-igjen-minst/

Vår anbefaling er at dersom det ønskes å satse på cruise i regionen, fordrer det at vi har et bevisst forhold til forvaltning, utslipp, verdiskaping og menneskemengder. Et videre arbeid gjøres i samarbeid mellom kommuner, havner og berørte næringer slik at det blir godt forankret. Vi anbefaler også å gå i dialog med rederiene, se på hvilke avtaler som ligger til grunn for landaktiviteter og stille krav til bruk av lokale ressurser. Spesielt opp mot de skipene vi opplever bringer med seg egen infrastruktur for bruk på land, som guider, mindre ekspedisjonsbåter, kajakker, sykler med mer som kun gir en økonomisk gevinst til båtene. Opplevelser i Vesterålen bør gi lokal verdiskapning og tilbys av det lokale næringslivet. Det fordrer at lokalt næringsliv utvikler attraktive tilbud og ønsker å tilby dette opp mot cruise-gjester.

VESTERÅLEN

VISIT VESTERÅLEN

Bærekraftig Reisemål
Lokalt engasjement i et langt perspektiv

Miljøfyrtårn